

TCO TIDNINGEN

Utges av Tjänstemännens Centralorganisation

Årgång 35 - Nr 25/1981

**Ledig för att sköta barn?
Ny utredning om ledighetslagar**

sid 6-7

**ST-ja till kollektiva
löntagarfonder**

sid 4-5

**AMS styrelse kräver
mer pengar igen!**

sid 10

TCO 25.81

Samverkan på TCO-sidan

□ TCO-tidningen har i flera intervjuer belyst de krav på samverkan som ställs på TCO och de tre kartellerna TCO-S, KTK och PTK i kommande avtalsrörelser.

Alla som intervjuats tycks vara ense om – med hänvisning till det trängda ekonomiska läget – att det i fortsättningen krävs överläggningar mellan arbetsmarknadens parter och regeringen därför att avtalsresultaten måste kompletteras med politiska åtgärder.

Debatten gäller då om TCO ska uppträda tillsammans med kartellerna inför regeringen eller om kartellerna ska gå fram själva. Det borde vara självklart att den bästa lösningen är att TCO kan uppträda tillsammans med kartellerna.

Det problem som här finns är bl a att PTK har andra förbund än TCO-förbund anslutna – SALF tillhör ju PTK liksom SACO/SR-förbund på den privata sidan. Hur dessa problem ska lösas återstår att se.

Nyligen sammanträdde presidierna för Industrijänstemannaförbundet, Kommunaltjänstemannaförbundet och Statstjänstemannaförbundet. De diskuterade då samverkansfrågor inför kommande avtalsrörelser.

De tre förbundsledningarna underströk vikten av att få till stånd en vidgad löntagarsamverkan. De uttalade också att i den samverkan som krävs mellan kartellerna i avtalsrörelsen och i eventuella överläggningar med statsmakterna är TCOs roll av stor vikt.

Statstjänstemannaförbundets ordförande Olle Söderman berörde de här frågorna i sitt inledningstal på förbundets extrakongress – man får kanske se hans uttalande som en fortsättning på diskussionerna mellan de tre förbundsledningarna för SIF, SKTF och ST.

Den förstärkta löntagarsamverkan som ST eftersträvar mellan TCO-förbunden i förhandlingsfrågor innebär att TCO har en viktig roll, framhöll Olle Söderman. Han underströk dock att TCO inte ska bli en förhandlande organisation – för den uppgiften har vi kartellerna och i vårt fall TCO-S, tillade han.

Det är viktigt att TCO-förbunden på den offentliga sidan och den privata närmar sig varandra i förhandlingsfrågorna, fortsatte Olle Söderman.

Det är ett påpekande som inte nog kan understrykas med tanke på hur situationen varit under de två senaste avtalsrörelserna. Tyvärr har ju TCO-kartellerna på den offentliga sidan och PTK hamnat i helt olika lägen. I den senaste avtalsrörelsen samlade sig dock de tre kartellerna till ett gemensamt uttalande som gav vid handen vad som kan uppnås om man samverkar.

Olle Söderman pekade också på den svårighet som här har berörts, nämligen att PTK består av förbund som står utanför TCO. Olle Söderman säger i det här sammanhanget något mycket viktigt: »Denna fråga måste vi öppet diskutera förbunden emellan för att kunna gå vidare mot en förstärkt samverkan.»

Vad som behövs är just den inställning som Olle Söderman efterlyser. Vill vi uppnå en förstärkt samverkan måste vi ha en öppen diskussion om de problem som står hindrande i vägen.

Utan en sådan öppenhet blir det inte möjligt att komma loss från det förflutna, från tidigare händelser, och bygga upp något som kan svara upp mot den nya situationen.

Löntagarfonderna går in i slutskedet

□ Debatten om löntagarfonder har gått in i ett avgörande skede i och med att fonderna blir en valfråga i riksdagsvalet 1982.

IMU gjorde under LOs och socialdemokraternas kongresser en opinionsundersökning som visar att 37 procent tycker att LOs och socialdemokraternas fondsförslag är mycket bra eller ganska bra. 36 procent anser att samma fondförslag är ganska dåligt eller mycket dåligt.

Opinionen för och emot väger alltså ganska jämnt. Inom LO är 52 procent för löntagarfonder, 21 procent emot. Inom TCO är 36 procent för fonderna och – en klar majoritet – 44 procent emot.

Någon dag efter att IMU-undersökningen offentliggjorts sammanträdde Statstjänstemannaförbundets extrakongress och tog ställning – efter grundlig diskussion – till bland annat löntagarfonder.

Kongressen beslöt att förbunden ska verka för kollektiva löntagarfonder utan individuella andelar.

Beslutet fattades med 131 röster mot 105 – 35 reservationer gjordes. Beslutet var dock mera övertygande än vad röstsiffrorna visar. Man kan tryggt påstå att beslutet att verka för löntagarfonder togs med en förkrossande majoritet. Det skedde med acklamation!

Vad man däremot diskuterade var om man skulle vara öppen för en individuell anknytning eller om man skulle säga nej till individuella andelar.

Omröstningen gällde därför kollektiva fonder utan individuella andelar eller om man – som förbundsstyrelsen ville – skulle vara öppen för någon form av individuell anknytning.

Resultatet blev att förslaget kollektiva

tiva fonder utan individuella andelar vann med 131 röster mot 105 – förbundsstyrelsen led alltså nederlag.

Löntagarfondsbeslutet föregicks av en grundlig debatt där vid det här laget välkända argument vädrades på nytt. Bara ett skäl till avslag som åberopades ska refereras. Ett ombud var emot löntagarfonder därför att fonduppbyggnaden tar en del av löneutrymmet.

Vi har sagt det många gånger förr och måste tydligen upprepa det på nytt. Medel till investeringar har alltid inkräktat på löneutrymmet. I ett läge med fonder behåller löntagarna äganderätten till de pengar de avstår från. Löntagarna får i en sådan situation också inflytande på var investeringarna ska göras.

Ett stort TCO-förbunds högsta beslutande instans har alltså beslutat sig för att verka för kollektiva löntagarfonder utan individuella andelar. Nästa TCO-förbund i tur att ta ställning till löntagarfonder är SIF. Här föreslår styrelsen kongressen att förbundet inte ska verka för löntagarfonder.

För TCOs del avgörs frågan slutligen på TCOs kongress nästa sommar efter vederbörlig motionsrunda hos TCO-förbunden. Man kan alltså säga att för närvarande finns det inget definitivt beslut på TCO-sidan i vare sig den ena eller andra riktningen.

Först efter TCO-kongressen i sommar blir tjänstemännens ståndpunkt klar.

Ogillade IMU-frågor

□ En tredjedel eller 37 procent av väljarna är positiva till löntagarfonder och 36 procent är negativa. 36 procent av TCO-medlemmarna uppges också vara positiva, vilket är ett överraskande besked med tanke på andra undersökningar.

Det refererade resultatet kommer från en IMU-undersökning och har vållat bekymmer på Svenska Dagbladets ledarsida.

Samma dag som undersökningen presenterades i Dagens Nyheter krävde Svenska Dagbladet apropå TCOs fondrapport myndigt att TCOs styrelse skulle träda fram och visa var den står.

Dagen därpå – när SvD tagit del av IMU-undersökningen – var det plötsligt fel på IMUs frågor. Sättet att formulera frågan ökar antalet positiva svar, heter det nu.

Någon sådan kritik har Svenska Dagbladet aldrig tidigare riktat mot Sifo-undersökningar i fondfrågan som beställts av Aktiespararna.

Tvärtom har tidningen skyndat fram och givit en omfattande publicitet åt dessa, minst sagt, tvivelaktiga undersökningar.

Skaldens ord gäller tydligen alljämt: Vad som är sanning i Berlin och Jena är bara dåligt skämt i Heidelberg. Eller var det manne Marieberg?

A

Andra tycker

Fler för än mot löntagarfonder

□ »Dött lopp om fonder» rubricerar Dagens Nyheter på nyhetsplats IMU-undersökningen som visar att 37 procent tycker att löntagarfonder är mycket bra eller ganska bra. 36 procent anser att de är ganska dåliga eller mycket dåliga – 27 procent har ingen åsikt.

På ledarplats skriver Dagens Nyheter:

Som väntat är skillnaderna mellan socialistiska och borgerliga väljare stor. Av de förra ger nästan 60 procent löntagarfondsförslaget sitt stöd, av de senare endast drygt 10 procent. Anmärkningsvärt är att så många som 36 procent av TCO-medlemmarna är positiva.

Andelen vet ej-svar är stor: 20 procent bland borgerliga och 29 procent bland socialistiska väljare. Det är med andra ord bäddat för en hård kamp om de osäkra själarna i valrörelsen. Man kan nog förutspå en hård konfrontation mellan blocken. Det okändas faror är ofta lättare att utmåla än dess möjligheter. Inställningen till fonderna kan lätt svänga på nytt.

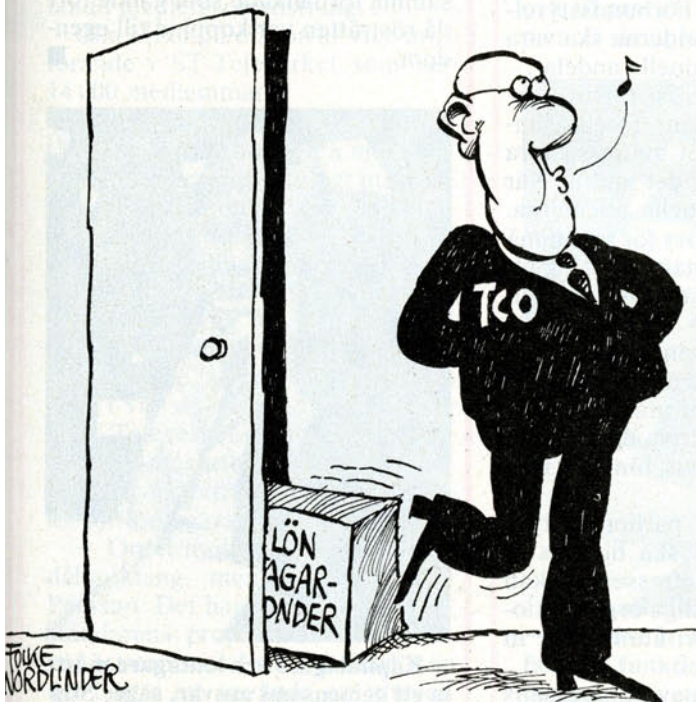
Svenska Dagbladet tar också upp resultatet på TCO-sidan:

Av TCO:s medlemmar skulle 44 procent vara emot fonderna och 36 procent för. Tänker TCO-ledningen driva igenom ett principiellt ståndpunktstagande som sammanfaller med LO-SAP:s tankegångar trots att endast en minoritet av medlemmarna godtar dessa?

Stockholms-Tidningen gör jämförelser med ATP-striden:

Vi ska inte göra oss några illusioner om den kommande striden kring fonderna. ATP-striden gav en fingerisning om vad som väntar när näringslivet och borgerliga partier mobiliserar. Men insatta i sitt riktiga sammanhang som ett led i restaureringen av den svenska ekonomin och den svenska industrin finns det stora förutsättningar att få löntagarfonderna bejakade av en majoritet av svenska väljarna. Söndagens rapport från IMU är mycket uppmuntrande.

Tecknad kommentar

Kapitalet ska arbeta

□ Stig Thim i ST-Studiestöd säger att det är självklart att vi ska ha kollektiva fonder.

– Andra former går att tillgodose genom att den enskilde går med i aktiesparkklubbar eller liknande. När facket ska engagera sig ska kapitalet arbeta på ett vettigt sätt. D v s det ska investeras så att det blir nya jobb och man ska ha ett övergripande synsätt som sträcker sig över hela Sverige.

– Det är självklart för mig som kommer från Sjuhäradsbygden, säger Stig Thim.

Han menar att genom kollektiva fonder kommer framförhållningen att bli mycket bättre. Maskinerna kommer inte att köras i botten, vilket sker i allt högre usträckning numera. Kapitalet kommer inte att flyttas runt omkring som det gör när pengarna används till att köpa aktier i andra företag i stället för till investeringar.

– Kapitalägare och löntagare måste ta ett gemensamt ansvar, säger Stig Thim. Men då ska också en person ha en röst. inte som nu – en aktie – en röst. Det är ju samma förhållande som gällde förr då rösträtten var kopplad till egendom. ■

– Kapitalägare och löntagare måste ta ett gemensamt ansvar, säger Stig Thim, ST-Studiestöd.

ST-krav: Kollektiva löntagar fonder

Med 131 röster mot 105 beslutade STs extrakongress att förbundet ska verka för att kollektiva löntagarfonder utan individuella andelar införs. 35 ombud reserverade sig mot beslutet.

**Text: Agneta Johansson
Foto: Björn Myrman**

□ Debatten om löntagarfonder på Statstjänstemannaförbundets (ST) kongress blev mastodontlång utan att inläggen därför skilde sig särskilt mycket till sitt innehåll. Tvärtom, många talare framförde samma sak. Bara några ombud ville avslå förbundsstyrelsens förslag till beslut.

Förbundsstyrelsen, som grundade sitt förslag på ett omfattande remissförfarande, anger att det finns fyra grundläggande motiv för att införa löntagarfonder.

De ska 1) trygga kapitalförsörjningen; 2) stödja den solidariska lönepoli-

ken; 3) ge löntagarna ett ökat inflytande och 4) påverka kapitalbildningen så att den sker i fördelningsmässigt godtagbara former. Förbundsstyrelsen anser också att fonderna ska vara kollektiva utan individuella andelar.

Bertil Axelsson, STs förste ombudsman och styrelsens föredragande, påpekade att inget av dessa fyra motiv är viktigare än det andra. När det gäller de individuella andelarna, sa han att om det behövs för att uppnå bred enighet så kan man tänka sig att i stället gå med på någon form av individuell anknytning.

Bruno Andersson från ST-Lantbruk ansåg att det här inte är en fråga för fackliga organisationer utan att det är politikerna som ska driva den.

På det svarade Lárus Jónsson från ST-C distriktet:

– Om vi ska låta partierna styra oss på så sätt att vi ska hindras ta ställning i våra egna intressen, då kan vi lägga ner våra fackliga organisationer. På så sätt spar vi åtminstone in avgiften.

För det fick han en av kongressens sparsamma applåder. ■

stemän från kongressen:

— Beslutande medlemsomröstning om uppbyggnaden av fonderna, tycker ST-Televerket och Ulla Milling Persson.

Löntagarfonder har dålig klang

□ ST-Televerkets uppfattning avvek en smula när det gäller uppbyggnaden av fonderna. De anser att det slutliga ställningstagandet i den frågan ska föregås av en beslutande medlemsomröstning.

Ulla Milling Persson är vice ordförande i ST-Televerket som har 14 000 medlemmar.

— Vi har jobbat med fondfrågan i flera år, säger hon. Och medlemmarna har verkligen trängt in i den. Vi är 13 ledamöter i styrelsen som representerar alla kategorier anställda. Antagligen speglar vi TCO i sin helhet på det sättet.

När det gäller om fonderna ska byggas upp med individuella andelar eller inte, så har vi inte kunnat enas i vår styrelse.

ST-Televerket använder inte ordet löntagarfonder i sitt ställningstagande utan kallar dem i stället för löntagarägt kapital.

— Ordet löntagarfonder har fått dålig klang, menar Ulla Milling Persson. Det har kopplats till motståndarens propaganda som talar om öststatsocialism o d. Därför är det bättre att använda ett uttryck som inte är så belastat. ■

Klär av opinionsundersökningar

□ Jan Hagberg som jobbar på Statistiska Centralbyrån, vederlade på ett bejublat sätt den opinionsundersökning om ST-medlemmarnas inställning till löntagarfonder som Aktiesparares Riksförbund låtit Institutet för Marknadsundersökningar göra inför extrakongressen.

Den undersökningen påstår sig ha kommit fram till att de flesta ST-medlemmarna inte har någon åsikt om fonderna och att bland dem som har en sådan är majoriteten emot.

— Den analysen är helt åt skogen, påpekar Jan Hagberg. Avsikten är inte att fånga in människors uppfattningar eller att söka kunskap, utan att driva opinion. Uppgiften är att utmåla de fackliga funktionärerna som pampar.

— Orsaken till att det går att göra så här är att massmedierna okritiskt vidarebefordrar resultaten utan att ifrågasätta dem.

— I den här undersökningen är bortfallet alldeles för stort för att man ska kunna dra några slutsatser alls. En siffra som att 36 procent är emot kollektiva löntagarfonder — kan egentligen vara allt mellan 15,5 och 50 procent. Dessutom tillkommer att slumpfel på fem procent. ■

— Avsikten är att utmåla de fackliga funktionärerna som pampar som enbart kör över medlemmarna, berättar Jan Hagberg, ■

— ST-medlemmarna är mindre påverkade av SAF-propagandan än de som jobbar i det privata näringslivet, säger Karin Jonsson, ST-AB.

Vi är TCOs mest radikala

□ Karin Jonsson är ordförande för ST-Stockholm (AB) och TCOs Stockholmsdistrikt. Hon menar att ST är TCOs mest radikala förbund just nu. Därför har kongressen tagit den ställning den gjort till löntagarfonderfrågan.

— Det beror på att ST-medlemmarna är mindre påverkade av SAF-propagandan än de privatanställda TCO-medlemmarna, förklarar Karin Jonsson. Argumenten i den propagandan är direkt riktade till dem som är anställda i industrin och därför känner sig offentligt anställda inte berörda.

— Däremot, fortsätter hon, inser alla att det finns ett samband mellan privat och offentlig verksamhet så tillvida att de är ömsesidigt beroende av varandra. Det är därför vi vill ha löntagarfonder.

— Vi är helt på det klara med att vi som jobbar på den statliga eller kommunala sidan kommer att vara med och avsätta pengar till fonderna, men att vi inte kommer att ha något lokalt inflytande i företagen. Däremot kommer vi ju att kunna väljas till de regionala fonderna, som ST-AB förespråkar. ■